

„kāniwa,” (2. Kor. 2, 17) „ke a es já meie Jēs-
„sanda Jēsusse Kristusse önsaliko sónna man-
„nu, nink Jummala peljo oppusse mannu, kea
„essi olliwa üllespaisonu nink es tija middake,
„enge olliwa többitse küssitellemissen ja sónna
„riidlemissen.” 1. Tim. 6, 3. 4. Lutterusse
kiriko oppetajil olli nüüd se eddimáanne hool,
et rahwale saas úts oppusse ramat kätte antus,
kost nemma essi omma usku lühhidelt woisse
oppi. Üts Tarto-lina kiriko-oppetaja, nim-
meka Witte, pand Lutterusse wäikest katekis-
must ma-kelk pálle ümbre; nink se olli sis se ed-
dimáanne ramat, mes ma-keli, 1553 aastal,
trükki.

Nida látsiwo liggi sadda aastat jálle móda,
ent es tulle Liwlandi-male muialtke rahho
pölvne. Kik kottusse olliwa tåüs wõrast kün-
ninga-wäkke. Allati sõddiden sõksiwa nemma
nurmi ja nite árra, risewa rahwast, tapsiwa
ja rööpsiwa figin paigun ümbre. Tarto- ja
Marwa-liin, nink se ma Wenne piri vasta,
Pihkwa ja Tarto pool, sais Wenne-Surewürst-
ti Iwan Bassiljewitsj käen. Tallina-maal
olli Rootsí wallitus. Sare-maad peti Tania
rahwa woimusse al. Väina-ja Koiwa-jõe üm-
bre, Kura-ja Lätti-maal olliwa Polakesse. Kes
kõhtap sedda hättä ja hirmo sis kül árrasel-
tada, mes tol hawal Liwlandi-maal olli! —

Tulli nüüd Wenne-Surewürst Iwan meie
male nink láts Wōnno-liin ette, mes wanna
kōowa, finni-liin olli, nink külut neile, kea sed-
da finni-lina olliwa hoitman: et andke henda
„märgi woimusse alla, ehet minna te teise ot-

sa!” Ent Wōnno-liin es pelga. Sis lasti
hirmsaste sure-tüklega se lina pálle, nink pea
nakšiwa walli ja mūri mahhasaddama. Maja
maja perra láts tullega árra; es já sis liia
hoitjile muud pásentist wainlase wiilha käest, kui
et mihhe sedda nüuwo wöttiwa: „et koolgem sija
„kik ütten árra omma kinni-lina sissee!” Ka ne
oppetaja, kes sääl olliwa, kinniwa wimate sed-
da nüuwo, ent manntsiwa ka, se rassee surma
tunni pálle henda walmistada Jēsusse armo law-
wa man. Nelli sadda henge, kea sääl kinni-
lina sisseen olliwa, koggosiwa henda sis kofko
nink pühhendiwa wiimsest weel sedda kallist öd-
dango-sõðmaiga sure ussu römo ja sõame hal-
lendusse ja ligutamissega. Nüüd panti kik
sedda püssi-rohto, mes weel olli üllejánu, kel-
drehe se sure tarre alla, fun ne 400 koon olli-
wa. Oppetaja lauliwa, petjewa palwust nink man-
ntsiwa hengi Jēsanda pole üllendada. Abbiello-
rahwas jättiwa töine tööst Jummalaga, anniwa
weel perramest körda omme lastega suud nink wöttiwa töine töisse kala ümbre kinni. Weel úts-
kord kuusti: „Jummalaga! Jummalaga!”
Weel útskord peti palwust! Sis jái kik waiki,
— ent walli mūri takkan mässas wainlane.
Nüüd wissati tulle-tunglit se püssi-rohho sissee,
nink kõrraga láts sure mürrina ja kärrinaga se
kinni-liin kige 400 hengiga ni kui lõhnaga. ülles.
— Sedda kik kõnneliwa ne waisekesse, kel weel
ello man olli, wainlaibile, kes nüüd tühja kot-
tust kätte saiwa. —

Üüs aastat perran sedda sai koggona Liw-
landi-maal Pola kunninga alla, kes essi Paapsti